

Brüssel, 20. veebruar 2026
(OR. en)

6184/26

SOC 70
EMPL 28
EDUC 43
JEUN 25
ECOFIN 177

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Tööhõivekomitee ülevaade noortegarantii rakendamisest: põhisõnumid – <i>Kinnitamine</i>

Delegatsioonidele edastatakse tööhõivekomitee poolt edastatud põhisõnumid, mis käsitlevad tööhõivekomitee ülevaadet noortegarantii rakendamisest, pidades silmas nende kinnitamist nõukogu (tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused) 9. märtsi 2026. aasta istungil.

Tööhõivekomitee noortegarantii rakendamise ülevaate riigipõhised järeldused on esitatud dokumendis 6184/26 ADD 1.

**Tööhõivekomitee ülevaade nõukogu 2020. aasta soovitusel
„Töösild – noorte tööhõive tugevdamine“ rakendamise kohta**

Põhisõnumid nõukogule

1. Sissejuhatus

Tööhõivekomiteele on antud ülesanne jälgida edusamme, mida on tehtud nõukogu soovitusel „Töösild – noorte tööhõive tugevdamine“ rakendamisel.¹ 2021. aastal keskendus komitee COVID-19 kriisi ebaproportsionaalsele mõjule noortele, vaadeldes meetmeid, mida kõik liikmesriigid võtsid, et saavutada pandeemiast hoolimata süstemaatilisem ja sidusam lähenemisviis noorte töötuse ja mitteaktiivsuse probleemiga tegelemiseks. 2023. aastal märkis komitee, et aktiveerimisprogrammide tõhusus on suurenenud, kusjuures noortegarantii kavadele õigeaegsete ja positiivsete väljumiste osakaal on võrreldes eelmiste aastatega paranenud.

2025. aastal keskenduti mitmepoolses ülevaates selliste struktuursete ja institutsiooniliste probleemide kindlakstegemisele, mis takistavad mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored) kestlikku integreerimist tööturule. Läbivaatamine näitas, et nii töötute kui ka mitteaktiivsete NEET-noorte probleemide lahendamisel keskendub mitu liikmesriiki endiselt peamiselt traditsioonilisele aktiveerimis- ja tööturutoetusele, mida pakuvad peamiselt avalikud tööturuasutused. Vähem meetmeid võetakse selliste takistuste kõrvaldamiseks nagu hoolduskohustus, eluaseme taskukohasus, juurdepääsu puudumine taskukohasele transpordile, haigus ja puuded, kuigi need on NEET-noorte mitteaktiivsuse asjassepuutuvad ja olulised põhjused.

¹ Tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu (EPSCO) kinnitas 2016., 2018. ja 2019. aastal põhisõnumid, mille tööhõivekomitee oli koostanud, tuginedes noortegarantii loomist käsitleva 2013. aasta nõukogu soovitusel seirele. Nendes toonitati, kui olulised on ennetamine, varajane sekkumine ja tugevad partnerlussuhted liikmesriikidega ja kui tähtsat rolli täidavad avalikud tööturuasutused. Alates 2021. aastast on tööhõivekomitee jätkanud seiret nõukogu 2020. aasta soovitusel „Töösild – noorte tööhõive tugevdamine“ rakendamise vallas.

2. Saavutatud edu

Tugevdatud noortegarantii rakendamisel on teinud edusamme kõik liikmesriigid, eelkõige need, kus esineb endiselt suuri puudujääke, kuigi edusammude ulatus on riigiti ja piirkonniti erinev ning neid mõjutavad ka laiemad makromajanduslikud muutused.

Demograafiliste suundumuste mõju on nähtav: nooremate vanuserühmade kahanedes väheneb ka NEET-noorte arv. Samal ajal näitab mitteaktiivsete NEET-noorte kasvav osakaal (võrreldes töötute NEET-noortega) võimalike toetusesaajate seas ja noortegarantii kavade endiselt vähene katvus mõnel juhul märkimisväärset kasutamata aktiveerimispotentsiaali. Kuigi kõige paremate tulemustega NEET-noored saavad riiklikest kavadest positiivselt väljuda, ei ole paljud mitteaktiivsed noored veel nendesse kavadesse sisenemas, mis viitab võimalikule vajadusele need kavad ümber kujundada.

Nendele suundumustele reageerimiseks teatasid liikmesriigid ülevaate käigus arvukatest reformidest, mis kajastavad käimasolevaid jõupingutusi ja jätkuvat pühendumust noortegarantii täielikule rakendamisele. Eelkõige hõlmasid need meetmeid, mille eesmärk oli tugevdada avalikke tööturuasutusi, kutseharidust ja -õpet ning oskuste vastavusse viimist tööturu vajadustega, samuti kõrvaldada seni esinevad tõkked tööhõives. Hoolimata laialdasest pühendumusest osutati ülevaates lünkadele strateegilises planeerimises, eelkõige selgelt määratletud eesmärkide ja sihtide ning süstemaatiliste mõjuhinnangute vähesele kasutamisele nii projekti kui ka programmi tasandil. Seetõttu on kõigi NEET-noorte sihtrühmade tõhusaks toetamiseks väga oluline tegeleda tervikliku strateegilise kavandamise ja mõjuhinnangute puudumisega riiklikul tasandil.

Kaetuse määrad on liikmesriigiti endiselt väga erinevad ning kõik teevad tööd teavitustegevuse ja teadlikkuse parandamiseks. Endiselt on probleemiks mitteaktiivsete NEET-noorte kaasamine, eelkõige nende kaasamine, kes ei ole üheski süsteemis registreeritud. Jätkuvalt selles sihtrühmas toimuv üleminek töötuselt mitteaktiivsusele on muutnud nende noorteni jõudmise üha raskemaks, eriti äärealadel või maapiirkondades. Mõnes liikmesriigis püsivad märkimisväärsed soolised erinevused ning jätkuvalt/ka edaspidi on vaja pöörata erilist tähelepanu sellistele rühmadele nagu noored romad, rändajad, noored naised, maapiirkondade noored, puuetega inimesed ja terviseprobleemidega, eelkõige vaimse tervisega seotud probleemidega noored. Üldiselt toonitatakse ülevaadetes, et teavitustegevuse kombineerimine integreeritud teenuste osutamisega on keeruline: kuigi integreeritud lähenemisviisid võivad kohalikul tasandil pakkuda kohandatud teenuseid ning edendada koostööd institutsioonide, sidusrühmade ja teenuseosutajate vahel, on vaja tsentraliseeritud koordineerimist, et tagada kõigi piirkondade kaetus ja teenuste järjepidev osutamine.

NEET-noorte ning olemasolevate teenuste kaardistamine on enamikus liikmesriikides paranenud ning paljud liikmesriigid on teatanud headest allikatest ja vahenditest.

Raskusi esineb siiski andmekaitsenormidega tegelemisel, et teha tõhusat koostööd ja vahetada isikuandmeid institutsioonide või talituste vahel, mis toob esile, et kompromissi saavutamine teavitustegevuse ja eraelu puutumatus vahel on keeruline. Delegaadid rõhutasid, et tähtsad on sektoriüleste lähenemisviiside järgimine ja kohalikul tasandil integreeritud teenuste osutamine, tasakaalustades kohandatud, kvaliteetseid kohalikke teenuseid keskse koordineerimisega, et tagada võrdne juurdepääs kõigis piirkondades. Kohalikud partnerlused võivad edendada uuenduslikke lahendusi, mis hõlmavad paljusid ühiskondlikke osalejaid, kuigi nendega kaasnevad ka koordineerimisprobleemid.

3. Lahendamata probleemid

Noortegarantii kavade tõhusat rakendamist takistavad institutsioonilised probleemid on enamikus liikmesriikides ühesugused. Need hõlmavad oskuste mittevastavust tööturu vajadustele, sealhulgas hariduse ja koolituse ebapiisavat vastavust tööturu vajadustele; terviseprobleeme, eelkõige vaimse tervise osas, mis on paljude NEET-noorte jaoks oluliseks takistuseks; vähene taristuline toetus, näiteks lapsehoiuteenuste ja ühistranspordi kättesaadavus; samuti püsivad sotsiaal-majanduslikud probleemid, sealhulgas eluaseme taskukohasus.

Lisaks nendele institutsioonilistele takistustele seisavad noored jätkuvalt silmitsi struktuursete ja isiklike takistustega, mis mõjutavad nende juurdepääsu noortegarantii kavadele. Nende takistuste hulka kuuluvad madal kvalifikatsiooni tase, mis nõuab ümber- või täiendõpet; tööturgude suutmatust vastata parema kvalifikatsiooniga noorte ootustele; enamiku tööandjate negatiivne suhtumine noortes; samuti ebasoodne sotsiaal-majanduslik taust, nagu noored emad, romad, rändajad või puuetega noored.

Nende takistuste kõrvaldamiseks on liikmesriigid rakendanud palju ennetusmeetmeid, sealhulgas suurendanud koostööd koolidega, parandanud teabe andmist ja viinud läbi suunatud teavitustegevust. Sellega seoses on noortegarantii jätkuvalt oluline poliitikavahend noorte varustamiseks oluliste oskustega, sealhulgas nii põhi- kui ka sotsiaalsete oskustega. Mõned liikmesriigid sõltuvad suurel määral ELi rahalistest vahenditest, sealhulgas Euroopa Sotsiaalfond+ist (ESF+), mistõttu on pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks oluline integreerida tõhusad teenused riikide eelarvetesse.

4. Kokkuvõte

Üldiselt toonitati ülevaates, et hoolimata laialdasest pühendumusest on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et tugevdada koordineerimist noortegarantii ökosüsteemis osalejate vahel. See hõlmab andmevahetuse parandamist, teenuste sektoritevahelist integreerimist, püsivate struktuursete ja isiklike tõkete kõrvaldamist ning pikaajalise rahalise jätkusuutlikkuse tagamist. Ülevaates kindlaks tehtud paljutõotavate tavade hulka, mida saaks liikmesriikides laiemalt kasutusele võtta, kuuluvad uuenduslike kohalike partnerluste loomine, digivahendite, näiteks tehisintellekti kasutamine, liikuvustoetuste andmine koolituse toetamiseks ja sihipärane toetus haavatavatele rühmadele. Delegaadid rõhutasid, kui oluline on pakkuda noortele veelgi sihipärasemat ja individuaalsemat toetust koos süstemaatilisema strateegilise planeerimise ja mõjuhindangutega, et mõõta noortegarantii kavade tõhusust.
